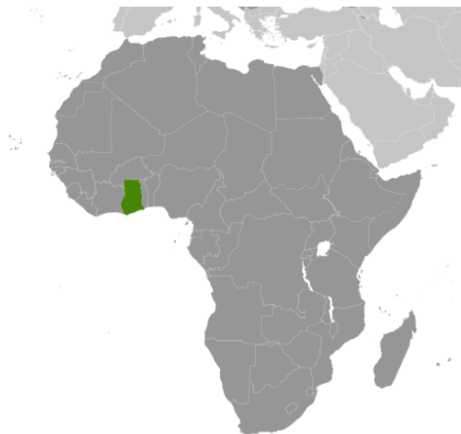

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

REPUBLIKA GHANY Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Podstawowe informacje

Powierzchnia:	238,533 km ²	
Ludność:	29,46 mln	
Głowa państwa i rządu (prezydent):	Nana Addo Dankwa Akufo-Addo - od 7 stycznia 2017	
Minister Handlu i Przemysłu	Alan Kyerematen	od stycznia 2017
Minister Rozwoju Biznesu	Dr. Ibrahim Mohammed Awal	od lutego 2017
Ambasador Ghany w Polsce (z siedzibą w Berlinie)	Gina Ama Blay	
Ambasador RP w Ghanie (z siedzibą w Nigerii)	Joanna Tarnawska	od września 2018
Najbliższe wybory parlamentarne	2020 r.	

1. Podstawowe informacje i sytuacja gospodarcza

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2010	2015	2016	2017
PKB (w mld USD)	32,17	49,18	55,01	58,99
PKB per capita (USD)	1 250,00	1 960,00	1 840,00	1 880,00
PKB (wzrost w %)	7,9	2,2	3,4	8,1
Inflacja (w %)	10,7	17,1	17,5	12,4
Bezrobocie (w %)	5,3	2,2	2,3	2,4
Eksport towarów (w mld USD)	9,44	16,46	17,47	20,44
Import towarów (w mld USD)	13,93	20,77	20,54	22,12
Bezp. inwestycje zagr. w Ghanie (w mld USD)	2,53	3,19	3,49	3,25

Źródło: IMF, World Bank, UN,

Ghana jest republiką, utworzoną z brytyjskiej kolonii, należącą do Wspólnoty Narodów. Niepodległość uzyskała 6 marca 1957 roku. Na czele państwa stoi Prezydent, który jednocześnie pełni funkcję szefa rządu. Władza ustawodawcza sprawowana jest przez jednoizbowy parlament, zdominowany przez dwie partie – Nową Partię patriotyczną oraz Narodowy Kongres Demokratyczny.

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Powierzchnia kraju: 238,533 km²; **ludność:** ponad 26 mln mieszkańców; **stolica:** Akra (ok. 2 mln mieszk.); **język urzędowy:** angielski.

Ghana należy do najbardziej dynamicznie rozwijających się gospodarek kontynentu afrykańskiego. W znacznej mierze jest to spowodowane umacnianiem się gospodarki krajowej przez ostatnie 25 lat, polegającym na tworzeniu konkurencyjnego środowiska biznesowego oraz trwałego obniżania poziomu ubóstwa.

Walutą narodową jest cedi ghański (GHC)

Rolnictwo stanowi około 22% PKB i zatrudnia ponad połowę siły roboczej. Ghana jest czołowym światowym producentem ziarna kakaowego, którego eksport stanowi ok. 35% wartości krajowego eksportu. Ponadto, na potrzeby lokalne uprawia się: owoce cytrusowe, ryż, tytoń, kukurydzę, maniok, trzcinę cukrową, bawełnę, proso, bataty, pochrzyn. Hoduje się kozy, owce, trzodę chlewną i bydło. Rozwinięte jest także rybołówstwo.

Przemysł to ok. 29 % PKB. Obejmuje przede wszystkim: górnictwo, przemysł drzewny, lekkie przetwórstwo, produkcja aluminium hutniczego, przemysł spożywczy, cement, budowa małych statków komercyjnych.

Sektor usług stanowi około 50% PKB. Zatrudnienie w tym sektorze znajduje prawie 30% siły roboczej.

Członkostwo w organizacjach i porozumieniach o charakterze politycznym i ekonomicznym:

- Unia Afrykańska - African Union (AU)
- Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Zachodniej - Economic Community of West African States (ECOWAS)
- Światowa Organizacja Handlu - World Trade Organization (WTO)
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy - International Monetary Found (IMF)
- Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju -United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)
- Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego - United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)
- Światowa Organizacja Własności Intelektualnej - World Intellectual Property Organization (WIPO)
- African, Caribbean, and Pacific Group of States (ACP)

2. Polityka gospodarcza

Ghana jest krajem o bogatych **zasobach naturalnych**. Jest drugim największym w Afryce producentem złota, i drugim producentem kakao. Posiada bogate zasoby diamentów boksytu i ropy. Wydobycie ropy naftowej z morskiego pola naftowego Jubilee, rozpoczęte w połowie grudnia 2010 r., jest spodziewanym czynnikiem przyspieszenia wzrostu gospodarczego. Pola naftowe Jubilee są największymi złożami ropy, jakie w ostatniej dekadzie odkryto w Afryce Zachodniej. Dodatkowe projekty naftowe są opracowywane i oczekują na rozpoczęcie w ciągu kilku najbliższych lat.

Szacowane zasoby ropy wzrosły do blisko 700 mln baryłek i oczekuje się, iż rozwijający się w tym tempie przemysł wydobywczy, bezpośrednio wpłynie na wzrost gospodarczy kraju.

Od 2009 r. obserwowany był znaczny **wzrost PKB** Ghany. W latach 2012-13 wskaźnik ten utrzymywał się na stałym poziomie 7,9%, co spowodowane było luźną polityką fiskalną, wysokim deficytem budżetowym oraz deprecjacja waluty. W latach 2014-2016 nastąpiło znaczne spowolnienie gospodarcze a wzrost w tym czasie wynosił średnio ok 2,8%. Od 2017 obserwuje się kolejne

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

przyspieszenie z wzrostem na poziomie 8%. Prognozy za rok 2018 również wykazują utrzymanie wzrostu na poziomie 7-8%. Obecnie przed rządem Republiki Ghany stoją wyzwania zarządzania społeczeństwem, które jest niezadowolone z obecnego poziomu życia i korupcji.

Z roku na rok zwiększa się wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Ghanie. Roczny napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest stabilny i oscyluje w okolicach 3 mld USD.

3. Ramy prawno - traktatowe współpracy gospodarczej

Ghana-UE

W okresie ostatniego półrocza 2014 r., Komisji Europejskiej udało się zakończyć negocjacje z Afryką Zachodnią (w tym z Ghaną) w sprawie porozumienia EPA (Economic Partnership Agreement). Celem porozumienia jest regulacja wzajemnych relacji handlowych i gwarancja wzajemnego, choć niekoniecznie symetrycznego, dostępu do rynku.

Otwarcie rynków krajów Afryki Zachodniej dla eksportu UE zostanie przeprowadzone etapami, z wyłączeniem towarów wrażliwych dla regionu. Kraje Afryki Zachodniej zliberalizują ponad 75% swoich linii taryfowych w ciągu 20 lat. Pierwsza grupa towarów zostanie zliberalizowana w chwili wejścia porozumienia w życie, kolejne grupy w cyklach po 5 lat. Niemal wszystkie nawozy - główny towar eksportowany z UE do krajów Afryki Zachodniej - zostaną zliberalizowane z chwilą wejścia w życie porozumienia. Ocenia się, że Umowa nie przyniesie większych zmian w stosunku do obecnego *status quo* w dostępie do rynku unijnego. Obecnie znaczna część towarów wwożonych z Afryki Zachodniej korzysta z zerowych stawek celnych. Przeważająca większość krajów tego regionu zaliczana jest do najsłabiej rozwiniętych gospodarczo, dlatego też korzysta z systemu preferencji celnych GSP UE obejmującego wszystkie towary, za wyjątkiem broni i amunicji, tzw. *Everything but arms*. Porozumienie zawiera także klauzule umożliwiające dalsze negocjacje na temat usług. Ocenia się, że Umowa przyniesie pozytywny wpływ na dochody budżetu UE.

Celem unijnego Ogólnego Systemu Preferencji Taryfowych (GSP UE) jest udzielanie przez UE preferencji celnych krajom rozwijającym się (DEV) i najmniej rozwiniętym (LDC) w myśl hasła "rozwój poprzez handel". System ten ma w swoim założeniu wspierać zwalczanie ubóstwa w krajach rozwijających się i krajach najuboższych oraz promować ich zrównoważony rozwój. Preferencje celne w ramach GSP nie są wzajemne, mają charakter jednostronny.

Ghana znajduje się wśród krajów afrykańskich będących beneficjentami rozwiązania ogólnego **GSP**. System GSP składa się z trzech poziomów liberalizacji cel – rozwiązania ogólnego (stosowanego wobec krajów rozwijających się - DEV) oraz dwóch poziomów głębszej liberalizacji o szczególnym charakterze – szczególnego rozwiązania motywacyjnego dotyczącego zrównoważonego rozwoju i dobrych rządów dla krajów rozwijających się (tzw. GSP+) oraz poziomu liberalizacji przewidzianego dla krajów najsłabiej rozwiniętych (tzw. EBA).

Ghana-Polska (formalnie obowiązujące umowy i porozumienia dwustronne)

- Umowa między Rządem PRL, a Rządem Ghany o współpracy naukowo-technicznej.
Data podpisania: 1961-04-19 Data wejścia w życie: 1961-04-19
- Umowa o współpracy kulturalnej między PRL a Republiką Ghany
Data podpisania: 1973-03-01 Data wejścia w życie: 1974-03-29

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

4. Wymiana handlowa z Polską

Źródło: INSIGOS

	2014	2015	2016	2017	2018*	Dynamika % <u>2018</u> <u>2017</u>
Eksport	31,02	36,07	37,39	50,34	54,66	109
Import	38,98	38,63	33,53	23,03	39,68	172
Obroty	70,00	74,70	70,92	73,37	94,34	129
Saldo	- 7,96	- 2,56	3,86	27,31	14,98	-

*dane wstępne

Obroty handlowe z Ghaną w **2018 r.** wyniosły **94,34 mln USD**. **Eksport** towarów z Polski **wzrósł** o **9%** w porównaniu z 2017 r. i wyniósł **54,66 mln USD**. Import osiągnął wartość **39,68 mln USD** (w porównaniu z rokiem 2017 r. **wzrost** o ok **72%**). W efekcie w wymianie handlowej z Ghaną osiągnęliśmy dodatnie saldo w wysokości **14,98 mln USD**.

W strukturze **eksportu do Ghany w 2018 r.** największymi grupami towarowymi były:

- mięso drobiowe – 15,93 mln USD;
- odzież i inne artykuły używane – 7,24 mln USD;
- papier i kartony niepowlekane w zwojach – 2,62 mln USD;
- samochody ciężarowe – 2,51 mln USD;
- serwatka i produkty mleczne dosłodzone – 2,20 mln USD.

W strukturze **importu z Ghany w 2018 r.** dominującą rolę odegrała pasta kakaowca osiągając poziom 30,72 mln USD.

Kolejne pozycje wśród towarów importowanych zajęły:

- ołów nieobrobiony – 2,62 mln USD;
- aluminium nieobrobione – 2,07 mln USD;
- kauczuk i wyroby z kauczuku - 1,84 mln USD.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Gwarancje dla inwestycji:

- *Ghana Investment Promotion Centre Act, 2013 (Act 865),*
- Wolny transfer środków przez autoryzowane jednostki bankowe,
- Ghana jest członkiem sygnatariuszem następujących porozumień:
 - Agencja Wielostronnych Gwarancji Inwestycji (MIGA)
 - Umów o Promocji i Ochronie inwestycji
 - Umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (między Polską a Ghaną nie została jeszcze podpisana umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania.)

Specjalne strefy ekonomiczne:

- The Ghana Free Zones Act, 1995 (Act 504) stwarza ramy prawne, które umożliwiają prowadzenie działalności w ramach SSE. Przedsiębiorstwa działające w strefie mogą uzyskać zwolnienia

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii
Luty 2019

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

praktycznie ze wszystkich zobowiązań podatkowych jak również importować środki niezbędne do produkcji z odliczeniem ceł.

- W program ulg dla inwestycji w SSE wchodzi ponadto:

- 100% wyłączenia z obowiązku podatkowego w stosunku do przychodów na 10 lat oraz nie więcej niż 8% w późniejszym okresie,
- Całkowite wyłączenie z podatku od dywidendy z działalności realizowanej w ramach SSE,
- Unikanie podwójnego opodatkowania inwestorów i ich pracowników,
- Minimalne formalności celne,
- Możliwość posiadania 100% własności akcji przedsiębiorstwa dla inwestorów zagranicznych w ramach SSE.

6. Dostęp do rynku

Działalność podmiotów zagranicznych - procedura i koszt założenia spółki:

- Rejestracja w RGD (KRS);
- Potwierdzenie wpisu;
- Uzyskanie certyfikatu/pozwolenia na prowadzenie działalności;
- Rejestracja w GIPC (Agencja Promocji Inwestycji).

Koszty rejestracji zależne od rodzaju spółki:

- Joint Venture (min. kapitał 200.000 USD w gotówce, w dobrach majątkowych lub łącznie) 1.000 USD
- Własność w całości zagraniczna (min. kapitał 500.000 USD i j.w.)
- Przedsiębiorstwo handlowe (min. kapitał 1.000.000 USD i j.w.).

W zestawieniu *Doing Business 2019* Ghana zajmuje **114.** pozycję wśród 190 ujętych w rankingu gospodarek świata. Jest to znaczny spadek, gdyż jeszcze w 2015 r. zajmowała 70. Pozycję. Mimo to Ghana zajmuje najwyższe miejsce w rankingu wśród krajów Afryki Zachodniej.

W kwestii wolności gospodarczej według **Indeksu Wolności Gospodarczej 2018** publikowanym przez *The Wall Street Journal* i *Heritage Foundation*, Ghana zajmuje **109.** pozycję pośród 180 ocenianych krajów.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Kluczowym działaniem na rzecz rozwoju współpracy gospodarczej z krajami Afryki – w tym z Ghaną – jest **projekt „Go Africa”**. W działania projektu wpisała się m.in. zorganizowana w **kwietniu 2014 r.** wizyta polskiej delegacji w Ghanie, której przewodniczył Pan **Dariusz Bogdan**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki oraz wiceminister Spraw Zagranicznych **Pani Katarzyna Kasperczyk**. W trakcie wizyty, odbyło się w dniu 11 kwietnia 2014 r. Polsko-Ghańskie Forum Ekonomiczne w Akrze oraz seminarium dla polskich przedsiębiorców na temat środowiska gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej w Ghanie. W Forum wzięło udział ok. 120 osób, w tym przedstawiciele biznesu zainteresowani nawiązaniem współpracy z partnerami polskimi. Wydarzenia te pokazały, że potencjał gospodarczy Ghany jest doceniony przez polskich przedsiębiorców oraz potwierdziły zainteresowanie Ghany nawiązywaniem kontaktów handlowych z partnerami z krajów członkowskich UE. W misji udział wzięły 24 polskie firmy reprezentujące różne sektory, m.in.: maszyn rolniczych, budowlany i infrastrukturalny, wydobywczy, obronny, chemiczny, energetyczny, finansowy i IT. Nawiązane zostały bezpośrednie kontakty z Ghana Investment Promotion Centre, Ghana-Poland Chamber of Commerce, Ghana Stock Exchange, Bank of Ghana.

W dniach 24-29 czerwca 2017 r. odbyła się wielobranżowa misja gospodarcza, zorganizowana przez Krajową Izbę Gospodarczą we współpracy z Narodową Izbą Handlowo-Przemysłową Ghany

MINISTERSTWO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

i Konsulem Honorowym RP w Akrze, Izba Handlowo-Przemysłową Wybrzeża Kości Słoniowej CCI – CÔTE D'IVOIRE oraz Centrum Promocji Eksportu i Inwestycji CEPICI, przy wsparciu Ambasady RP w Abudży. W trakcie misji, zorganizowane zostało także **Forum gospodarcze Polska-Ghana**, które odbyło się w dniu 27 czerwca 2017 r. w Akrze. Wydarzenie, podczas którego zostało podpisane porozumienie o współpracy między KIG a Narodową Izba Przemysłowo-Handlową Ghany zgromadziło ponad 100 polskich i ghańskich przedsiębiorców.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Ghana jest przez wielu uznawana za jedną z najbardziej stabilnych politycznie demokracji w Afryce Subsaharyjskiej. Kraj ten ma względnie młodą populację oraz zasobne złoża takich surowców jak ropa naftowa czy złoto. Przed Ghaną zdają się rysować, bardzo dobre perspektywy, szczególnie jeżeli chodzi o obszary związane z **rynkiem konsumenckim i surowcami**. Ponadto inwestycje w **infrastrukturę** będą wymagały pewnych nakładów finansowych, co stwarza także okazję dla **sektora finansowego**.

9. Placówki dyplomatyczne

Ambasada RP w Nigerii (zakres terytorialny obejmuje Ghanę)

Ambasador: **Joanna Tarnawska**

10 River Niger St., off Danube St.

Maitama, Abuja

tel.+234 807 663 10 21

e-mail: abuja.secretary@msz.gov.pl

Konsulat Honorowy RP w Akrze - konsul honorowy **Enchill Kofi Asare**

Ghana, Accra, Shiashie Road 37, East Legon, P.O. Box CT 231

Tel.: +233 302 512 111 Tel.: +233 302 502 829 Tel.: +233 244 361 078

Tel. dyżurny: +233 244 289 733

e-mail: kofiasare77@hotmail.com

Ambasada Ghany w Berlinie (zakres terytorialny obejmuje RP)

Ambasador: **Gina Ama Blay**

Stavanger Strasse 17-19, D-10439 Berlin

Tel.: + 49 30 547 17 9-0, 547 14 931

Fax: + 49 30 446 740 63, 447 90 53

e-mail: chancery@ghanaemberlin.de; trade@ghanaemberlin.de

www.ghanaemberlin.de

Opracowano na podstawie danych: MPiT; MSZ; GUS; CIA The World Factbook; AfDB, OECD, UNDP African Economic Outlook 2016; UNDP World Investment Report;

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii

Luty 2019